

NORGES HØYESTERETT

Den 6. mai 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Bårdsen og Normann i

HR-2016-00999-U, (sak nr. 2016/552), sivil sak, begjæring om gjenåpning:

Bremanger kommune

(advokat Per Andreas Bjørgan)

mot

Danske Bank NUF

(advokat Olav Fredrik Perland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder begjæring om gjenåpning av sivil sak med grunnlag i tvisteloven § 31-4 bokstav a.
- (2) Høyesteretts dom 29. februar 2016 (HR-2016-476-A) gjaldt spørsmål om en kommune var bundet av avtaler om finansielle instrumenter som administrasjonssjefen hadde inngått på kommunens vegne. Administrasjonssjefen i Bremanger kommune hadde i strid med kommunens finansreglement inngått flere avtaler med Danske Bank, NUF av Danske Bank A/S – Danske Bank – om finansielle instrumenter. Høyesterett kom, i motsetning til de tidligere instanser, til at avtalene var bindende for kommunen, og frifant banken. Det forelå ikke legitimerende omstendigheter som tilsa at kommunen ble bundet, og avtalene var i utgangspunktet ugyldige. Kommunens passivitet gjennom lengre tid medførte imidlertid at ugyldighetsinnsigelsen var fremsatt for sent.
- (3) Bremanger kommune har 16. mars 2016 begjært gjenåpning av Høyesteretts dom. Det er anført at det foreligger "opplysninger om faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort", og som "tilsier at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen", jf. tvisteloven § 31-4 bokstav a. Kommunen mener det har vært avgjørende for Høyesterett at det i en rapport utarbeidet av Gabler Wassum AS i 2009 – Wassum, ble konkludert med at finansreglementet var brutt på flere punkter. Det gjøres gjeldende at Høyesterett har lagt til grunn at rapporten baserte seg på det finansreglementet som gjaldt da avtalene med banken ble inngått – ikke det reviderte reglementet fra 2008 – som er det rapporten faktisk vurderte.

Det vises videre til at ingen av partene dokumenterte fra rapporten under forhandlingene for Høyesterett, og at det ikke forelå noen foranledning for Bremanger kommune til å klargjøre at rapporten vurderte reglementet fra 2008. Kommunen anfører at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen om den var basert på korrekte fakta om rapporten. Slik kommunen ser det, burde ikke denne opplysningen vært påberopt tidligere, jf. tvisteloven § 31-5 annet ledd. Det er også anført at det foreligger et brudd på kommunens rett til kontradiksjon, og at Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 6, jf. artikkel 13 gir grunnlag for gjenåpning av saken.

- (4) Danske Bank bestrider at det er grunnlag for gjenåpning. For det første mener Danske Bank at det fremgår av dommen at Høyesterett var klar over at finansreglementet ble endret i 2008, og at premissene viser at Høyesterett la til grunn at rapporten var basert på det reviderte finansreglementet fra 2008. For det andre viser Danske Bank til at opplysningene ikke var ukjente da saken ble avgjort, bl.a. fordi rapporten ble omtalt under forhandlingene for Høyesterett. For det tredje påpekes det at kravet til at avgjørelsen "høyst sannsynlig ville blitt en annen" ikke er oppfylt bl.a. ut fra at rapporten bare utgjør ett element i en helhetsvurdering av kommunens passivitet. For det fjerde mener banken gjenåpning er utelukket fordi kommunen burde påpekt forholdet under sitt hovedinnlegg for Høyesterett, jf. tvisteloven § 31-5 andre ledd.
- (5) Partene har utvekslet flere prosesskriv i etterkant av begjæring og tilsvær.
- (6) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at avgjørelser av Høyesterett kan gjenåpnes, og at begjæringen avgjøres av Høyesteretts ankeutvalg, jf. tvisteloven § 31-1 fjerde ledd. Begjæringen skal behandles etter reglene om anke over beslutninger og kjennelser så langt disse passer, jf. tvisteloven § 31-8.
- (7) Begjæringen er forankret i tvisteloven § 31-4 bokstav a. Etter denne bestemmelsen er det et vilkår for gjenåpning at "opplysninger om de faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort, tilsier at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen".
- (8) Den opplysningen som påberopes som gjenåpningsgrunn, er at kommunens finansielle rådgiver – Wassum – i en rapport fra 2009 kommenterte at kommunen ved handelen med derivater syntes å ha overtrådt finansreglementet på flere punkter slik dette lød etter endringen i 2008, og ikke slik det lød på avtaletidspunktet. Dette er en opplysning om et faktisk forhold som omfattes av tvisteloven § 31-4 første ledd bokstav a.
- (9) Det neste spørsmålet er om opplysningen var ukjent da saken ble avgjort. I dette ligger at den ikke må ha vært kjent for retten, jf. Schei mfl., *Tvisteloven Kommentarutgave, 2007, Bind II*, side 1121.
- (10) Partene er uenige om hvorvidt Wassumrapporten må ansees dokumentert for Høyesterett. Det fremgår imidlertid av partenes prosesskriv, begge datert 20. april 2016, at det for Høyesterett i alle fall ble vist til rapporten. Rapporten er inntatt i det faktiske utdraget som ble fremlagt for Høyesterett.
- (11) Ankeutvalget bemerker at det ikke fremgår klart av Høyesteretts dom hvilket finansreglement som ble vurdert i rapporten. Men etter utvalgets oppfatning er vilkåret om at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen dersom opplysningen hadde foreligget på avgjørelsestidspunktet, under enhver omstendighet ikke oppfylt, jf. tvisteloven § 31-4 bokstav a.

- (12) Det kreves meget høy grad av sannsynlighet for endring, men ikke en så stor grad av sannsynlighet at avgjørelsen nødvendigvis ville blitt en annen. Klar sannsynlighetsovervekt for endring er imidlertid ikke tilstrekkelig, jf. Schei mfl., Tvisteloven Kommentirutgave, 2007, Bind II, side 1122 med henvisning til lovens forarbeider.
- (13) I dommen avsnitt 75 til 82 foretar førstvoterende en helhetsvurdering av ulike omstendigheter som samlet sett medfører at ugyldighetsinnsigelsen er fremsatt for sent. Temaet var "når kommunestyret fikk eller burde få kunnskap om innholdet i avtalene", jf. avsnitt 76. Utvalget kan ikke se at Wassumrapporten eller konklusjonene fra den har vært avgjørende for at Høyesterett kom til at kommunen hadde reagert for sent.
- (14) Høyesterett gir i avsnitt 80 uttrykk for at kommunen på tidspunktet rapporten ble avgitt skulle avklart sitt standpunkt til om avtalen var gyldig. Etter utvalgets oppfatning er det imidlertid heller ingen forutsetning for dette synspunktet at Wassumrapporten vurderte finansreglementet fra 2008.
- (15) Ankeutvalget er på denne bakgrunn kommet til at vilkårene for gjenåpning ikke er oppfylt, jf. tvisteloven § 31-4.
- (16) Det er etter da ikke nødvendig å gå inn på om gjenåpning også er utelukket etter tvisteloven § 31-5.
- (17) Begjæringen om gjenåpning må etter dette forkastes.
- (18) Danske Bank har nedlagt påstand om tilkjenning av sakskostnader. Kravet er på 123 440, 63 kroner inkludert merverdiavgift. Kommunen har protestert på sakskostnadskravet i prosesskriv 15. april 2016 under henvisning til at den mente at kravet var vesentlig høyere enn nødvendig, jf. tvisteloven § 20-5. Utvalget er enig i dette, og er kommet til at sakskostnadene settes til 65 000 kroner inklusive merverdiavgift.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Begjæringen om gjenåpning forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Bremanger kommune til Danske Bank, NUF av Danske Bank A/S, 65 000 – sekstifemtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: